

Rätt till utbildning och närvaro i förskola

4

2026UKFN26

Nämnden för utbildning, kultur och fritid

Datum
2026-02-02

Diarienummer
2026UKFN26 60

Rätt till utbildning och närvaro i förskola

Förslag till beslut

Nämnden för utbildning, kultur och fritid noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I *Årsplan för nämnden för utbildning, kultur och fritid 2026*, noterad av nämnden den 16 december 2025 § 209 står att förvaltningen ska presentera en skriftlig information om närvarostatistik på huvudmannanivå samt uppdelat på enheter. Redogörelsen ska innefatta en fördjupad analys av respektive enhets frånvaro, effekterna av tidigare vidtagna åtgärder samt planerade nya åtgärder.

Härryda kommun har en hög andel inskrivna barn i förskolan. Cirka 97 procent av barnen i åldern 3–5 år är inskrivna, vilket är något högre än genomsnittet i Göteborgsregionen och riket. Det totala antalet barn har minskat med två procent mellan år 2024 och år 2025.

Kommunen har sedan den 1 juli 2023 ett lagstadgat uppsökande ansvar för barn som inte är inskrivna i förskolan. Förvaltningen har etablerade rutiner för detta arbete, men de barn som trots erbjudanden inte skrivs in utgör en mycket begränsad grupp.

Närvarostatistiken för inskrivna barn är relativt stabil med en svagt positiv utveckling. Närvaro är ett prioriterat fokusområde under 2026, med fortsatt utveckling av ett systematiskt och likvärdigt närvaroarbete samt förstärkt samverkan mellan berörda verksamheter.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att förslaget till beslutet inte medför ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2 februari 2026
- Rätt till utbildning och närvaro i förskola, 2 februari 2026

Päivi Malmsten
Sektorchef

Hasby Lyrhem
Verksamhetschef

Rätt till utbildning och närvaro i förskola

Huvudmannens uppföljning av närvarostatistik, analys och åtgärder från sektorns verksamheter

Innehåll

Inledning	3
Nulägesbeskrivning	3
Inskrivning i förskolan.....	3
Andel barn 3-5 år inskrivna i förskola (%)	4
Antal placerade barn.....	4
Antal barn som erbjudits plats samt antal barn som tackat ja	5
Närvaro för inskrivna barn.....	5
Närvarograd per område och månad	6
Närvarograd per enhet	7
Frånvaroanmälda dagar per kvartal.....	9
Övergång mellan förskola och förskoleklass	9
Analys	10
Åtgärder	10

Inledning

Enligt nämndens årsplan för 2026 ska området *Rätt till utbildning och närvaro i förskola* redovisas vid ett tillfälle under våren. Redovisningen ska innehålla närvarostatistik för förskolans verksamhet, både på huvudmannanivå och uppdelat per enhet. Den ska även innehålla en analys av utvecklingen av respektive enhets frånvaro, effekterna av tidigare vidtagna åtgärder samt planerade nya åtgärder.

Närvaro är ett prioriterat utvecklingsområde i förskolan under 2026.

Nulägesbeskrivning

Närvaron i förskolan beskrivs i denna rapport utifrån två perspektiv:

- **Inskrivning i förskolan:** Antal placerade barn i kommunens förskolor, antal barn 3–5 år som är folkbokförda i kommunen men inte har en placering i förskola samt de insatser som görs för att fler barn ska skrivas in.
- **Närvaro för inskrivna barn:** Närvarograden för de barn som har en placering i Härryda kommuns förskolor eller pedagogisk omsorg samt de insatser som görs för att höja kunskapen om närvarons betydelse i förskolan och öka likvärdigheten i närvaroarbetet.

Inskrivning i förskolan

Enligt de bestämmelser i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2023 måste alla kommuner arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Ansvaret består av två delar: uppsökande verksamhet samt att erbjuda förskoleplats till vissa grupper av barn. Härryda kommun följer Skolverkets vägledning och har fastställt rutiner enligt nedan för hur arbetet ska genomföras. Förskolans handläggare ansvarar för att arbetet bedrivs enligt dessa rutiner.

Majoriteten barn i Härryda kommun (ca 97 %) går i förskola eller pedagogisk omsorg. Två gånger per år erbjuds besök i verksamheterna för vårdnadshavare som är intresserade av att söka plats. Årligen identifieras vilka barn i kommunen som inte har en placering i förskolan. Alla barn som inte har en placering erbjuds plats inför höstterminen det år de fyller tre år och därefter varje år tills de når skolåldern. Det finns ett etablerat samarbete mellan förskolans handläggare, Öppna förskolan och Cantrum för flerspråkigt lärande (CFL). Två gånger per år besöker förskolans handläggare Öppna förskolan. De informerar om allmän förskola och hur ansökningsförfarandet går till. Vid behov hjälper handläggarna

eller personalen i Öppna förskolan vårdnadshavare att ansöka om plats. Handläggarna finns också tillgängliga alla vardagar via telefon eller e-post för att svara på frågor om ansökningsförfarandet. Samordnare vid CFL tar emot information om nyanlända familjer med annat modersmål än svenska från integrationssekreterare inom socialtjänsten. De träffar familjerna och informerar vårdnadshavarna om rätten till förskola och ansökningsförfarandet.

Andel barn 3-5 år inskrivna i förskola (%)

Område		2023	2024
Barn 3-5 år, inskrivna i förskola, andel (%)	Härryda kommun:	97.2	96.8
	Göteborgsregionen:	95.9	96.3
	Riket:	95.3	95.3

Jämfört med medelvärdet för de andra kommunerna i Göteborgsregionen och med riket i stort har Härryda kommun de senaste åren haft en något högre andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i förskola. Jämförbara data för år 2025 finns inte vid upprättande av denna rapport.

Antal placerade barn

	2024		2025	
	15 april	15 oktober	15 april	15 oktober
Antal placerade barn i kommunala förskolor (27 enheter)	1 946	1 723	1 907	1 681
Antal placerade barn i fristående förskolor (7 enheter)	344	324	329	306
Antal placerade barn i pedagogisk omsorg	83	74	74	64

Trenden med minskade barnantal har fortsatt även mellan 2024 och 2025. Under vårterminen var antalet placerade barn i de kommunala förskolorna 39 barn färre än föregående år och under hösten var det 42 färre barn. Motsvarigheten är relativt högre hos de fristående förskolorna där minskningen är 15 respektive 18 barn, och inom pedagogisk omsorg där barnantalet sjönk med 9 respektive 10 barn mellan 2024 och 2025.

Antal barn som erbjudits plats samt antal barn som tackat ja

	2024		2025	
	Erbjudanden	Tackat ja	Erbjudanden	Tackat ja
Barn 3-5 år, som erbjudits plats i förskola	16	0	12	2

I september 2024 fick 16 barn erbjudande om att börja förskola i enlighet med gällande lagstiftning. Ingen av dessa barn tackade ja till erbjudandet. I september 2025 var det 12 barn som fick erbjudande om att börja förskola i enlighet med gällande lagstiftning. Två av dessa tackade ja.

Närvaro för inskrivna barn

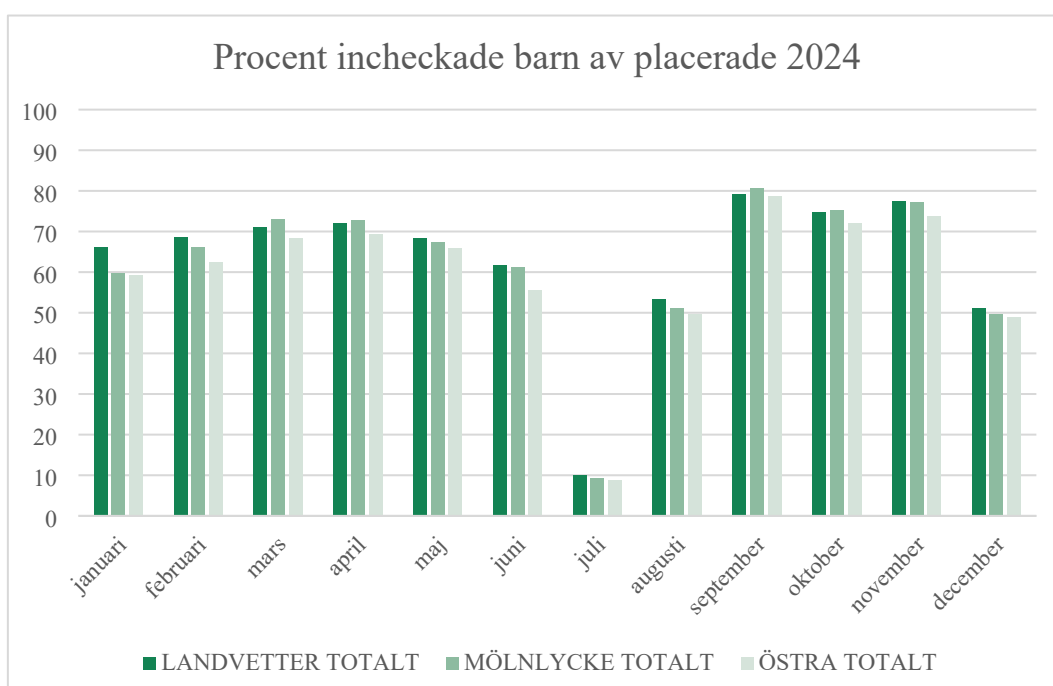
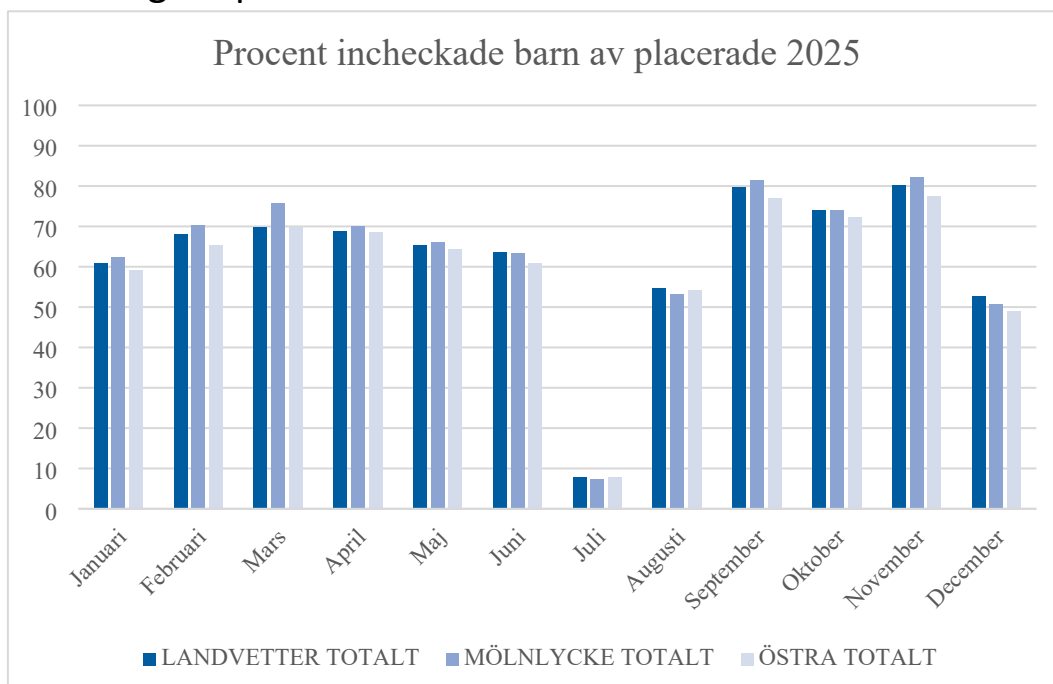
All frånvaro som oroar pedagogerna diskuteras med berörd rektor som i sin tur kontakter vårdnadshavare för att få klarhet i frånvaron. Vid längre frånvaro går information till verksamhetschef.

Insatser för att förbättra närvaroarbetet har genomförts eller påbörjats under 2025. Arbetet med att systematisk samverkan med socialtjänsten pågår.

Förskolan har inrättat en tvärprofessionell arbetsgrupp med uppdrag att stärka och utveckla närvaroarbetet på samtliga enheter. Gruppen tar fram gemensamma riktlinjer och rutiner för främjande, förebyggande och åtgärdande arbete kring barns närvaro. Implementeringen påbörjades under hösten och fortsätter under 2026, med syfte att öka kunskapen om närvarons betydelse samt säkerställa ett likvärdigt arbetssätt.

På enheterna checkas närvarande barn in dagligen i ett digitalt närvarosystem där resultatet sedan följs upp. Nedan presenteras statistik för andel närvarande barn per område och månad för 2025 jämfört med 2024. Efter det presenteras närvarograden per enhet för 2025, förändring mot tidigare år samt fördelningen över hur många frånvaroanmälda dagar varje barn haft.

Närvarograd per område och månad

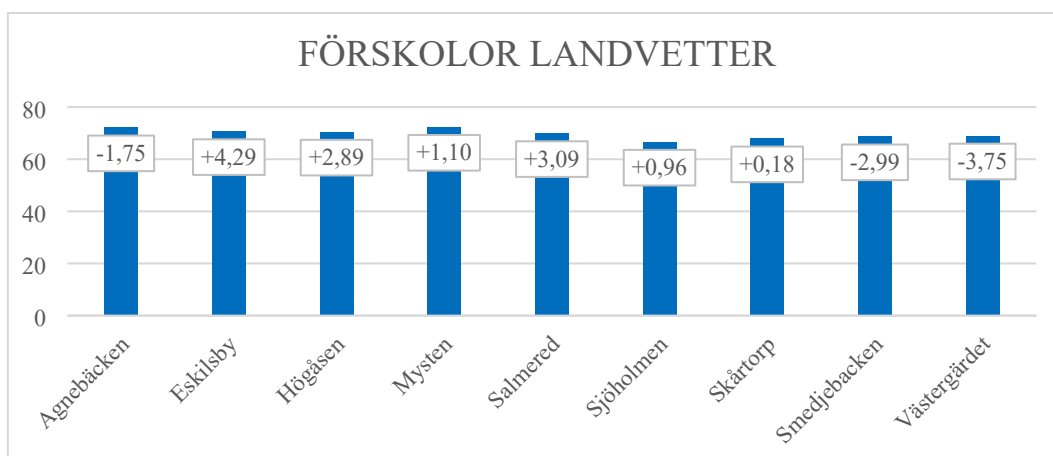
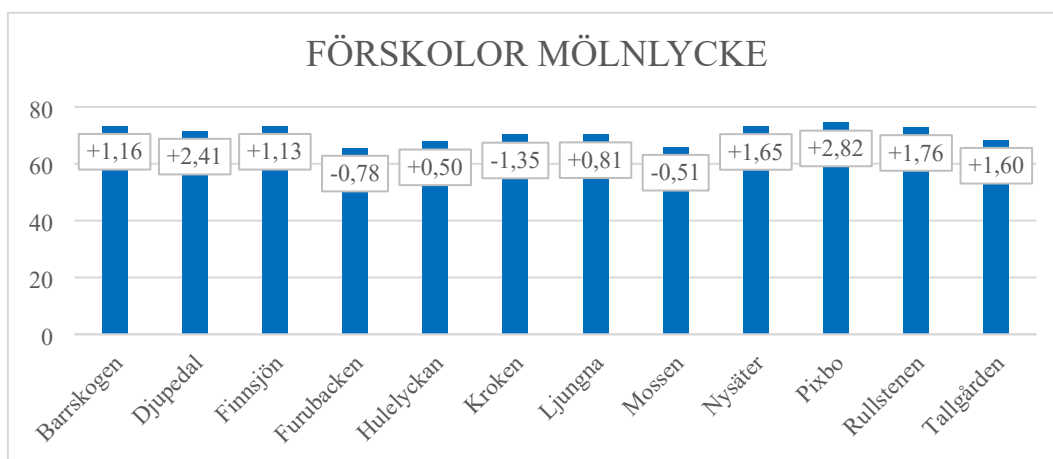

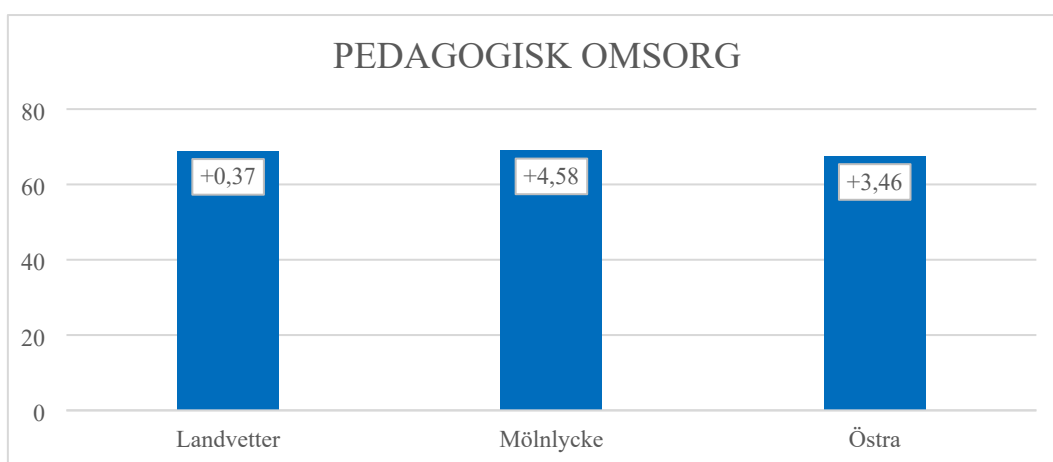
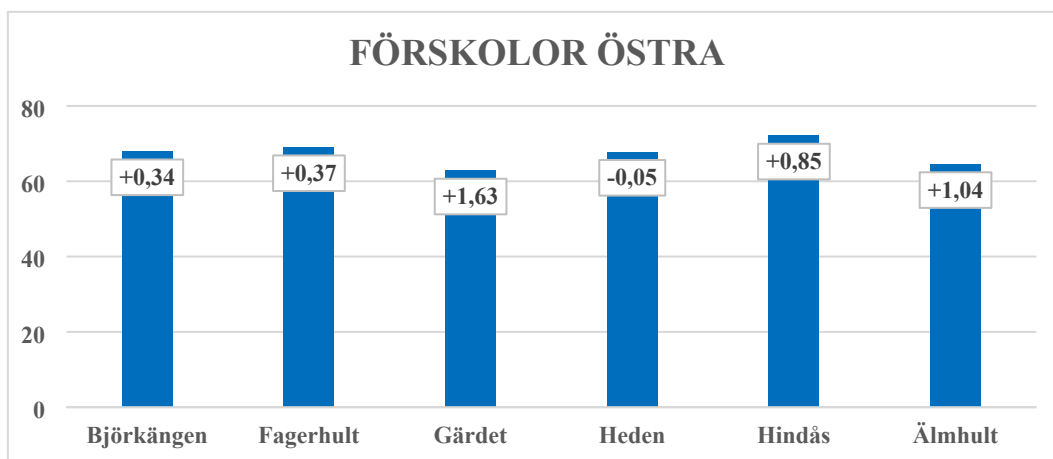
Närvarograd avser andel barn i procent som varit närvarande av det totala antalet placerade barn. I den månadsvisa presentationen dras snittvärden ner något när studie- eller helgdag infaller under perioden. Den totala närvarograden per månad är även något lägre än en typisk dag på grund av att barn till exempelvis föräldralediga vårdnadshavare inte går i förskolan alla dagar i veckan.

En marginell positiv utveckling har skett mellan åren 2024 och 2025. Augusti, november och december är de månader som har en positiv utveckling för alla områden, medan april och maj (samt juli) är de månader där närvaron totalt minskat något. Det är svårt att hitta någon särskild orsak till dessa skillnader. Landvetter är det område som totalt sett haft en liten negativ utveckling, vilket främst beror på avvikelser i början av året där man hade en högre andel närvaro under de första månaderna 2024.

Närvarograd per enhet

Nedan anges medelvärdet i procent av närvarograden per enhet och vecka för 2025, där förändringen mot 2024 står angiven. Veckorna 1, 52 samt 28-31 är undantagna på grund av att det inte är hela veckor samt att förskolorna håller stängt under vecka 28-31.

Även här är det svårt att dra några enskilda slutsatser av skillnaderna, men totalt sett har närvarograden ökat något i förskolan under 2025 där närvarograden ökat på majoriteten av enheterna. I pedagogisk omsorg är närvarograden något lägre än i förskolan, men ökningen jämfört med föregående år är större.

Övergång mellan förskola och förskoleklass

I de dokumenterade överlämningarna från förskola till grundskola finns närvaro med som en stående punkt att både uppmärksamma och samtala kring. Detta gör det möjligt för grundskolan att tidigt följa upp de barn som förskolan har uttryckt oro för angående närvaro. Övergångsrutinen följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet för *Övergång, samverkan och omvärld*.

Analys

Nulägesbeskrivningen visar att närvaroarbetet i förskolan har utvecklats från enskilda rutiner till ett systematiskt arbetssätt.

När det gäller inskrivning i förskolan har förskolan god kontroll över vilka barn som saknar placering, hur uppsökande insatser genomförs samt vilka barn som ska erbjudas plats i förskolan. De barn som trots insatserna saknar placering utgör en begränsad grupp. Familjen känner till förskolan men väljer aktivt andra alternativ. Detta indikerar att ett fortsatt uppsökande arbete behöver ha fokus på dialog, relationsskapande och tydlig information om förskolans betydelse.

När det gäller närvaro för inskrivna barn visar statistiken på relativt stabila nivåer med en svagt positiv utveckling över tid, även om variationer mellan månader, områden och enheter kvarstår. Dessa variationer tyder på att närvaro påverkas av flera samverkande faktorer samt hur verksamheterna arbetar med närvarofrågan i vardagen.

Närvaro har varit ett prioriterat utvecklingsområde under de senaste åren vilket har bidragit till en ökad gemensam förståelse i organisationen. Bildandet av en tvärprofessionell närvarogrupp, deltagande i nationella nätverk samt utveckling av rutiner för både anmäld och oanmäld frånvaro markerar en tydlig förflyttning mot ett mer främjande, förebyggande och likvärdigt arbetssätt.

Arbetet är fortfarande i en implementerings- och förankringsfas. Nya rutiner och gemensamma arbetssätt behöver tid för att få fullt genomslag i praktiken och för att bidra till en ökad likvärdighet mellan förskolor. För att nå långsiktiga effekter krävs uthållighet, kontinuerlig uppföljning och ett fortsatt fokus på att förankra närvarons betydelse, både hos pedagoger och vårdnadshavare, särskilt mot bakgrund av att förskolan inte är obligatorisk.

Åtgärder

Närvaro är ett prioriterat fokusområde för förskolan under 2026. Följande åtgärder planeras att genomföras utifrån analysen av nuläget:

- Riktlinjerna för närvaroarbetet färdigställs och implementeras under 2026.
- Underlag och strategier tas fram för att möjliggöra systematisk kartläggning och analys av närvaron på enheterna, med särskilt fokus på att identifiera mönster och oroande frånvaro.
- Gemensam skriftlig information om närvarons betydelse tas fram och presenteras för vårdnadshavare.

- Samarbetet med socialtjänsten och förskolesocionom vidareutvecklas i det förebyggande arbetet i syfte att tidigt kunna erbjuda stöd till familjer där barns frånvaro väcker oro.
- Se över rutiner för överlämning mellan förskola och grundskola med fokus på närvaro samt undersöka på vilket sätt de enskilda förskolorna kan bli en del av den gemensamma rutinen för överlämning.
- Utveckla samarbetet med närvaroteamet i grundskolan.
- Fortsätta delta i nationellt nätverk kring närvaro i förskolan och bedriva aktiv omvärldspaning för att identifiera förbättringsmöjligheter.